

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ІНТЕРНЕТІ

Лізогутова К.О.,

*студентка 2 курсу міжнародно-правового факультету
НЮУ ім. Ярослава Мудрого*

З розвитком всесвітньої мережі Інтернет актуальним стає питання дотримання прав інтелектуальної власності її користувачами. Враховуючи екстериторіальність мережі, технічний прогрес та динаміку збільшення кількості користувачів можна стверджувати, що міжнародне законодавство у сфері охорони прав інтелектуальної власності неспроможне реально захистити права власників.

Актуальність проблеми визначається тим, що добра половина всіх авторських творів, доступних в мережі, опинилася там на незаконних підставах, тобто, саме з порушенням прав інтелектуальної власності. Численним є і недобросовісне ставлення до знаків, доменних імен. До того ж, і самі друковані ЗМІ не нехтують розміщенням статей з мережі на шпальтах своїх видань та копіюванням фото, що потім видаються за знімки власних кореспондентів. І якщо авторство на друкований твір ще можна довести, то з величезним інформаційним простором – Інтернет ситуація значно гірша.

Серед причин масового незаконного відтворення примірників творів в мережі, що охороняються авторським правом можна виділити технічну простоту здійснення операції. З розвитком техніки, користувачеві Інтернет все менше часу потрібно для отримання на своєму комп'ютері тотожної копії твору, або такої, що практично не поступається оригіналу за якістю.

Інша причина незаконного обігу творів полягає в елементарній відсутності привабливих варіантів легального отримання необхідних творів за наявності нелегальних. Очевидно, що окремі правовласники не в змозі відслідковувати поширення об'єктів, що охороняються, в цифрових мережах та їх використання при створенні продуктів мультимедіа. Правовласники фактично позбавлені можливості захищати свої права в цифровому середовищі тими ж способами, що і при звичайному використанні охороняються авторським правом об'єктів.

Найбільшої шкоди від порушень зазнають онлайніві бібліотеки з текстовими, музичними та відео файлами, а також веб-сторінки паперових періодичних видань з відкритим доступом до матеріалів номера

Власники авторських прав мають вибір з широкого кола як технічних, так і правових засобів, контролю за розміщенням в Інтернеті творів до моменту порушення прав на них. Технічні способи захисту авторських прав в Інтернеті ми можемо умовно розподілити на способи ідентифікації об'єктів права інтелектуальної власності, обмеження доступу, криптографічного перетворення тощо. Застосування способів захисту залежить від характеру твору, що захищається.

Ідентифікація здійснюється за допомогою ідентифікаційного коду, цифрового підпису, цифрової марки.

Серед способів захисту прав інтелектуальної власності у мережі Інтернет окремо можна казати на обмеження доступу до матеріалів, що розміщені в Інтернеті, надаючи доступ до Інтернет ресурсу за попередню плату. Можливе також застосування „цифрових конвертів”, що передбачають укладання угоди із власниками тих або інших ресурсів у мережі. Окрім того, можна застосувати методи криптографічного перетворення матеріалів такі, як шифрування, використання якого дозволяє обмежити або повністю виключити можливість копіювання творів.

Іншим способом захисту прав інтелектуальної власності є обмежена функціональність. За такого підходу, власник авторського права надає користувачеві примірник твору, який має функціональні обмеження. Такий підхід є одним із шляхів впровадження в життя таких бізнес-моделей як „спробуй перед тим, як купити” та „продавай поліпшені версії”.

Одним із найефективніших та, на жаль, недооцінених правовласниками засобів запобігання порушенню їхніх прав є контракти. За правильного оформлення контракти можуть надати власникам авторського права ширше повноваження щодо контролю за використанням їхніх творів, ніж ті, що надаються їм відповідно до законодавства.

На думку науковця М. Мельникова, законодавець повинен підвищити рівень покарань за злочини у даній сфері залежно від рівня суспільної небезпеки, уряд активними діями має довести суспільству, що він не потуратиме порушенням авторських прав у сфері інформаційних технологій.

Завдяки інтегруванню України у європейську спільноту, розвитку законодавства, судової практики, простіше та економічно вигідніше діяти правомірно, домовившись із власником про використання, володіння та розпорядження об'єктом інтелектуальної власності. Прикладом цього є укладання ліцензійних договорів і ліцензій, договорів комерційної концесії (франчайзинг), договорів передачі виключних прав та ін.

Таким чином, можна зробити висновок, що розвиток глобальних комп'ютерних мереж сприяє виникненню проблеми дотримання прав інтелектуальної власності. Адже, мережа цілковито складається із різноманітних інформаційних джерел, що містять у собі об'єкти авторського права. Всі вони надзвичайно уразливі, тому що в Інтернеті практично все знаходиться в режимі відкритого доступу та вільно копіюється. Тому, оскільки порушене питання є невирішеним в усьому світі, відповідному правовому регулюванню має передувати дослідження та узагальнення міжнародного досвіду. Про що можна говорити з впевненістю, це про необхідність підготовки проекту закону про порядок створення та організації діяльності засобів масової інформації в мережі Інтернет.

Науковий керівник: асистент кафедри цивільного права №2 Піддубна В.Ф.